

JĒZUS KRISTUS ATKLĀSME

2. JĒZUS KRISTUS SEPTIŅAS VĒSTULES SAVAI DRAUDZEI

ATKLĀSMES 2. UN 3. NODAĻA

„Redzi, es stāvu pie durvīm un klauvēju: ja kāds sadzirdēs manu balsi un durvis atvērs, es ieiešu pie viņa un turēšu mielastu ar viņu un viņš ar mani.” (Atklāsmes 3:20)

Vairākums Jaunās Derības grāmatu ir vēstules, ko apustuļi ir rakstījuši dažādām draudzēm vai individuāliem cilvēkiem. Arī Atklāsmes grāmatā atrodamas septiņas vēstules septiņām draudzēm. Šīs draudzes atradās Mazāzijas rietumu piekrastē un savstarpēji bija saistītas ar pasta ceļiem.

Tomēr šīs vēstules neattiecas tikai uz Efesas, Smirnas, Pergamas, Tiatīras, Sardas, Filadelfijas un Lāodikejas draudzi. Tās patiesībā ir personīgas Jēzus Kristus vēstis un padomi visiem kristiešiem. Precīzāk sakot, septiņas draudzes pārstāv septiņus periodus kristietības vēsturē. Šīs interpretācijas atslēga ir Atklāsmes 1:19, kur Jēzus parāda apustulim Jānim lietas, „kas ir un kas notiks pēc tam”. Tādējādi septiņu vēstuļu vēsts sniedzas no agrīnās kristīgās draudzes laika līdz pat Jēzus otrajai atnākšanai.

Šajās vēstulēs Jēzus atgriežas pie tēliem un simboliem, starp kuriem viņš stādījās priekšā 1. nodaļā. Katrā no vēstulēm Jēzus atklāj sevi atšķirīgi, tādējādi pielāgojoties katra adresāta īpašajai situācijai un vajadzībām. Šī iemesla dēļ vienai draudzei viņš ir grēka un nāves uzvarētājs, kamēr citai tiesnesis un mierinātājs.

Pēc tam Jēzus Kristus pievēršas katras konkrētās draudzes situācijai. Piecas no septiņām draudzēm saņem rājienus, bet divām nekādi pārmetumi netiek izteikti. Četras draudzes Kristus aicina atgriezties (burtiski: „mainīt attieksmi”). Ikvienu draudze tiek mudināta ieklausīties, ko Jēzus Kristus tai saka caur Svēto Garu. Turklāt katra draudze saņem arī apsoliņumu, kas saistīts ar tās specifisko situāciju. Tas viss parāda, ka šīs vēstules satur īpašu vēsti noteiktam laika periodam.

Interesants ir arī vēsturiskais fons. Jēzus ne bez iemesla izraudzījās tieši šīs draudzes/pilsētas. Šo pilsētu vēsturiskie notikumi līdz ar to kļūst par simboliem vai līdzībām notikumiem un apstākļiem Baznīcas vēsturē. Tālab, pēc Bībeles tekstu izpētes, ir vērts tos salīdzināt ar faktiem, kas saglabājušies par konkrēto pilsētu vēsturiskajiem apstākļiem.

Jānis saņēma uzdevumu rakstīt draudžu „eņģeļiem” (grieķiski: vēstnešiem). Daudzi teologi uzskata, ka ar to jāsaprot vēstuļu nogādātāji. Tomēr ticamāka ir varbūtība, ka šis apzīmējums attiecas uz draudžu vadītājiem jeb vecajiem. Tolaik viņi bija atbildīgi ne tikai par draudžu organizatorisko, bet arī garīgo vadību. Viņi lasīja draudzei priekšā Vecās Derības rakstus, kā arī

evanģēlijus un apustuļu vēstules, pārrunāja tos ar draudzes locekļiem un paskaidroja, ja kāds kaut ko nebija sapratis. Viņi darbojās arī kā evanģēlisti. Tādējādi viņi bija Dieva runasvīri jeb „vēstneši”. Mūsdienās līdzīgu uzdevumu draudzēs pilda mācītāji, draudžu vecākie un sludinātāji no ierindas locekļu vidus.

Diemžēl šīs svarīgās vēstules kristietībā nav tikušas pienācīgi novērtētas. Vairums kristiešu ar tām vispār nav pazīstami. Tās satur Jēzus Kristus padomus gan par to, kā pretoties ļaunumam, bet arī par to, kā atjaunot savu garīgo dzīvi. Ja attieksme pret šīm vēstulēm būtu bijusi nopietnāka, Baznīcas vēsture būtu ieguvusi citu virzienu.

EFESA – AGRĪNO KRISTIEŠU LAIKMETS

Pirmā vēstule: Atklāsmes 2:1-7

Tēli un simboli:

Zvaigznes (1. pants – atklāsmes 1:20)

Zelta gaismekļi (1. pants – Atklāsmes 1:20)

Nikolaīti (6. pants – Atklāsmes 2:14, 15)

Netiklība (14. pants – Hozejas 4:11, 12; Ecehiēla 16)

Dzīvības koks (7. pants – 1. Mozus 2:9; 3:22; Atklāsmes 22:2)

Pirmā vēstule adresēta kristiešu draudzei Efesā, kas tolaik bija Romas impērijas Āzijas provinces galvaspilsēta. Efesā atradās romiešu prokonsula mītne, un pilsētā bija apmēram 250 000 iedzīvotāju. Pilsēta bija slavena ar savu Diānas jeb Artemīdas (auglības dievietes) templi. Kopā ar saviem dārgumiem, templis bija viens no septiņiem antīkās pasaules brīnumiem. Dievietes attēlu reprodukcijas nodrošināja ienesīgu biznesu zeltkaļiem. Nav brīnums, ka viņi kristietībā saskatīja apdraudējumu savai peļņai, un tāpēc viņi izraisīja nemierus, kad Efesā ieradās apustulis Pāvils (Apustuļu darbi 19:23 un turpmāk). Mūsdienās no pilsētas atlikušas vienīgi drupas.

Vārds Efesa nozīmē ‘iekārojama’ vai ‘pievilcīga’. Šīs pilsētas draudze simboliski reprezentē pirmā gadsimta kristiešus. Sākotnēji viņi ar entuziasmu piedalījās kristīgās ticības izplatīšanā. Saskaņā ar vēsturnieku aprēķiniem, Romas impērijā tolaik varēja būt ap sešiem miljoniem kristiešu. Tomēr vēlāk bija jūtama zināma rezignācija. Jeruzaleme un Templis guļ drupās, kā Jēzus Kristus jau iepriekš bija pravietojis (Mateja 24:1-3). Gandrīz visi apustuļi ir miruši. Ir sākušās vajāšanas. Roma ir triumfējusi, bet Jēzus Kristus nav vēl atgriezies. Šī iemesla dēļ Jēzus Kristus parādīja uzticīgajiem, ka viņš atrodas draudžu vidū (septiņi zelta gaismekļi) un tur savās rokās draudžu vadītājus jeb vecākus (septiņas zvaigznes).

Savu vēstuli Jēzus Kristus sāk ar uzslavu (2., 3. pants): patiešām, pirmie kristieši pilnībā nodevās kristīgās ticības izplatīšanai, ziedojot šim uzdevumam visu, kas viņiem bija. Arī vajāšanu laikos viņi palika uzticīgi Jēzum Kristum un atraidīja visas maldu mācības.

Nikolaīti (grieķu valodā – cilvēku uzvarētājs) simboliski reprezentē agnostiķus (gnosis – zināšanas). Viņi mēģināja savienot grieķu filozofiju ar kristīgo ticību, lai iegūtu lielākas

„zināšanas” (sal. 14., 15. p.: pagānu tradīciju un kristīgās mācības sajaukums). Dieva skatījumā tas reprezentē neuzticību Viņam jeb „netiklību”. Lai novērstu viņuprāt kristīgajā ticībā esošās loģiskās pretrunas, agnostiķi atmeta Veco Derību un arī Jaunās Derības daļas, kuras viņiem šķita „pārāk jūdaiskas”.

Agrīnie kristieši nepakļāvās šo maldu mācību ietekmei (tās *neuzvarēja* Dieva ļaudis). Galu galā apustuļi jau bija viņus brīdinājuši (sal. Apustuļu darbi 20:29; 1. Timotejam 6:20). Tomēr agnostiķu ietekme vēlāk mudināja Baznīcu nostumt malā Veco Derību, noniecināt visu „jūdaisko” un pieņemt nebībeliskus uzskatus un tradīcijas (piemēram, mācību par nemirstīgu dvēseli 3. gadsimtā).

Jēzum Kristum bija tikai viens aizrādījums šai (Efesas laikmeta) draudzei: tā bija atmetusi „savu pirmo mīlestību”. (Atklāsmes 2:4) Draudze cieši turējās pie Jēzus Kristus mācībām, tomēr ortodoksija nevar aizstāt mīlestību pret Jēzu Kristu un līdzcilvēkiem. Līdzās ticībai un paklausībai, mīlestība ir vissvarīgākā kristīgās draudzes īpašība.

Piektajā pantā lasāmais Jēzus Kristus brīdinājums diemžēl piepildījās: 13. gadsimtā kristietība zaudēja savu nozīmību agrākajā Mazāzijā. Kur kādreiz mirdzēja kristīgās ticības gaismā, līdz pat mūsdienām valda islāms.

Arī mums būtu jāpārdomā par savu pirmo mīlestību pret Jēzu Kristu. Jēzus ne tikai tur mūsu priekšā spoguļi, lai mēs apzinātos savu stāvokli; viņš norāda arī uz nākotni (7. pants, sal. Atklāsmes 21, 22), kuru viņš mums ir apsolījis, ja vien paliksim viņam uzticīgi. Mūžīga dzīve uz jaunradītās Zemes sadraudzībā ar Dievu ir kaut kas tik vērtīgs, ka ir vērts tai ticēt un tai dzīvot.

PĀRDOMĀM

Vai mana mīlestība pret Jēzu Kristu ir tikpat stipra, kā pirmajā dienā?

SMIRNA – VAJĀŠANU LAIKMETS

Otrā vēstule: Atklāsmes 2:8-11

Tēli un simboli:

Jūdi (9. pants – Romiešiem 2:28; Kolosiešiem 2:11)

Sātana sinagoga (9. pants – 2. Tesalonīkiešiem 2:3, 4)

Desmit dienas (10. pants – Ecehiēla 4:5, 6)

Dzīvības vainags (10. pants – Atklāsmes 20:4)

Smirna ir viena no pasaules vecākajām pilsētām. Tā atradās apmēram 60 kilometrus uz ziemeļiem no Efesas un bija skaistākā pilsēta Mazāzijas provincē. Smirna bija ne tikai ievērojams tirdzniecības, politikas un reliģijas centrs, bet tā bija slavena arī ar saviem sasniegumiem mākslā un zinātnē. Tajā pat laikā tā bija pārdzīvojusi tik daudz aplenkumu, zemestrīču un postošu ugunsgrēku, kā neviena cita pilsēta. Pilsēta pastāv joprojām, tās nosaukums tagad ir Izmir.

Nosaukums „Smirna” ir cēlies no vārda „mirres”, ar ko apzīmē krūmu, no kura iegūst smaržīgus sveķus. Tolaik uz nāvi notiesātajiem pirms soda izpildīšanas parasti deva dzert vīnu sajauktu ar mirrēm (sal. Marka 15:23). Tādējādi Smirnas draudze kļūst par piemērotu simbolu kristiešiem, kuri dzīvoja vajāšanu laikā no otrā gadsimta līdz ceturta gadsimta sākumam. Skaidrības labad jāsaka, ka Romas impērija visumā bija toleranta pret visām reliģijām, tomēr tās pilsoņu pienākums bija parādīt bijību un pielūgt Cēzaru un viņa tēlu, jo viņš sevi uzskatīja par dievu pārstāvi vai pat par pašu dievu.

Tā kā kristieši nepiedalījās Cēzara pielūgsmē, viņi atkal un atkal tika nežēlīgi vajāti, it īpaši, valdot Trajānam, Markam Aurēlijam, Septimam Severam, Deciam un visbeidzot Dioklecianam un Galeriam no 303. līdz 312. gadam. Tieši šis pēdējais vajāšanu periods bija vissmagākais, un tas turpinājās apmēram 10 gadus (10. pants: desmit pravietiskās dienas). Visbeidzot imperators Konstantīns ar savu Tolerances ediktu (312. un 313. gadā) piešķīra kristietībai un pagānismam vienlīdzīgu statusu. Par spīti asiņainajām vajāšanām, mocekļu draudze auga un apliecināja savas ticības patiesumu. Viņi saglabāja uzticību Jēzum Kristum, kaut arī daudzi tādēļ zaudēja dzīvību.

Šī laikmeta kristiešiem Jēzus Kristus neadresēja nevienu nosodošu vārdu, bet apsolija viņiem mūžīgu dzīvi (10. pants). Viņam ir tāda autoritāte (8. pants), jo viņš pats ir augšāmcēlies no nāves. Mocekļiem nebija jābīstas no otrās, mūžīgās nāves, jo tie valdīs kopā ar Jēzu viņa valstībā (11. pants: Atklāsmes 20:14, 15). Daudzi var sacīt, ka kristieši bija nabagi un nelaimīgi, tomēr patiesībā viņi bija tiešām bagāti (9. pants). Mūžīgā dzīve ir daudz vērtīgāka par visām šīs pasaules bagātībām, kas mirstot vienalga tiek zaudētas.

Ar jūdiem no „sātana sinagogas” nebūtu jāsaprot reāli jūdi, bet drīzāk kristieši, kuri neuzskatīja par saistošu Dieva Vārdu, bet piemērojās pagānismam. Mocekļu draudzes laikmetā jūdi vairs nespēlēja nekādu lomu, jo 135. gadā romieši tos bija izdzinuši no Palestīnas, un viņi dzīvoja izkaisīti pa visu tālaika pasauli.

Kad šajā periodā starp kristiešiem radās antisemitisms, vārds „jūds” pat kļuva par apvainojumu. Tomēr agrīnajā draudzē tas vēl bija citādi. Jūdi bija Dieva ļaudis, caur kuriem nākusi pestīšana (Jāņa 4:22). Jēzus Kristus bija jūds, un vairums Jaunās Derības rakstnieku arī piederēja šai tautai. Ar līdzību par olīvkoku Vēstulē romiešiem, apustulis Pāvils parāda, ka kopā ar pagāniem Ābrahāma pēcnācēji veido Dieva „Israēlu” (Romiešiem 11:17-24). Šajā līdzībā viņš sacīja, ka daudzi (bet ne visi) „dabīgie” zari no olīvkoka tiek izlauzti, bet viņu vietā Dievs iepotē „pagānu” zarus. Tādējādi Dieva tauta nav pazudusi, ir mainījies tikai tās sastāvs. Ikviens kristietis arī ir israēlietis – Ābrahāma garīgais pēcnācējs.

Tātad ar „sātana sinagogu” (sātans – no ebreju valodas ‘ienaidnieks’ vai ‘pretinieks’) Atklāsmes grāmatā varam saprast kristīgajai draudzei piederīgos, kuri pretojas Jēzum Kristum un viņa Vārdam. Tādējādi šī laikmeta kristīgie mocekļi tika *spiesti* no divām pusēm: no vienas puses viņus vajāja Romas vara, bet no otras viņiem uzbruka kristieši, kuri bija ļāvušies pagānisma ietekmei un tos, kuri cieši turējās pie Kristus mācības, uzskatīja par aprobežotiem un stūrgalvīgiem.

Saskaņā ar Atklāsmes grāmatu, nākotnē būs laiks, kad ikkatram būs jāizšķiras – paklausīt Jēzum Kristum vai piekāpties pretkristīgu varu reliģiski politiskam spiedienam (Atklāsmes 16:16, 17; 14:12). Būs kristieši, kuri citus kristiešus sauks par „fanātiķiem” tāpēc, ka tie paklausa Jēzum Kristum un viņam vien. Tomēr gan tajā laikā, gan arī šodien svarīgs ir vienīgi tas, uz ko mūs aicina Dievs. Viņa gribai nav alternatīvas un kompromisi nav iespējami.

PĀRDOMĀM

Vai esmu gatavs ticības dēļ no kaut kā atteikties un ciest?

PERGAMA – ATKRIŠANA NO BĪBELISKĀS TICĪBAS

Trešā vēstule: Atklāsmes 2:12-17

Tēli un simboli:

Sātana tronis (13. pants – Atklāsmes 12:7-9; 13:1-3)

Bileāma mācība (14. pants – 4. Mozus 31:16)

Netiklība (14. pants – Ecehiēla 16)

Zobens (16. pants – Ebrejiem 4:12)

Manna (17. pants – 2. Mozus 16:4, 13-15; Ebrejiem 9:4; Jozuas 6:31-35)

Balts akmens (17. pants – 2. Mozus 28:30)

Jauns vārds (17. pants – Jesajas 62:2, 12)

Pergama atradās apmēram 80 kilometrus uz ziemeļiem no Smirnas. Pilsēta bija uzcelta ap 1150. gadu pirms Kristus. Tā atradās uz klinšaina kalna un tika uzskatīta par neieņemamu. Šī iemesla dēļ pilsētā savus dārgumus glabāja pat citu zemju valdnieki. Nav jābrīnās, ka Pergamā bija daudz krāšņu piļu, mākslas kolekciju, tempļu un arī vērtīga bibliotēka. Tā kā reiz ēģiptieši atteicās piegādāt pilsētai papirusu papīra ražošanai, Pergamas iedzīvotāji izgudroja pergamentu, ko gatavoja no īpaši apstrādātām dzīvnieku ādām.

Pergamā atradās Mazāzijas provinces augstākās tiesas mītne. Pilsēta bija pazīstama ar savu gigantisko Zeva altāri, kura atliekas vēl joprojām var apbrīnot muzejā Berlīnē. Pergamā tika pielūgts arī Asklēpijs (medicīnas un dziedniecības dievs grieķu mitoloģijā), kura neiztrūkstošs atribūts bija čūska. Iespējams, kristieši tajā saskatīja sava veida velna pielūgsmi (sal. 1. Mozus 3; Atklāsmes 12:9). Mūsu ēras 29. gadā Pergamā tika uzcelts pirmais „dievišķā Augusta” templis. No šejienes pa visu Romas impērijas teritoriju izplatījās Cēzara pielūgsme (Cēzars – tituls, kas tika piešķirts Romas imperatoriem; aizgūts no Jūlija Cēzara). Valdnieks tika godāts kā „Pontifex Maximus” – *visaugstākais tiltu cēlājs* jeb starpnieks starp cilvēkiem un dieviem, dievu pārstāvis.

Vārds „Pergama” nozīmē augstā vietā nocietinātu pili vai cietoksni. Pergamas draudze reprezentē ceturrtā līdz sestā gadsimta kristietību. 313. gadā imperators Konstantīns pārtrauca kristiešu vajāšanu. Viņš ar dekrētu piešķīra kristiešiem tādas pašas tiesības, kādas baudīja citas reliģijas. Turpmāko gadu laikā viņš pat apveltīja kristietību ar īpašām privilēģijām, proti, viņš nolēma padarīt kristietību par valdošo reliģiju Romas impērijā. Viņa valdīšanas laikā pagānisms un kristietība sajaucās aizvien vairāk un vairāk. Piemēram, 321. gada 7. martā Konstantīns ieviesa Saules dienu kā likumīgo atpūtas dienu. Kristiešiem dažus gadus bija divas atpūtas dienas – Sabats un Saules diena (svētdiena). Lāodikejas koncilā (343-381), kuru vadīja Konstantīns, arī Baznīca apstiprināja pielūgsmi (dievkalpošanu) Saules dienā, bet pielūgsmi bībeliskajā Sabatā aizliedza.

Turpmākajos gados pagānisms Baznīcā iefiltrējās aizvien vairāk un vairāk. Pagānu tempļi kļuva par kristiešu baznīcām; dievu statujas tika pārveidotas svēto tēlos. No pagānu priesteriem tika pārņemti apmetņi (talāri), galvassegas, zižļi (bīskapa amata simbols) un *tonzūras*. Tāpat tika pārņemta *svētā ūdens* lietošana, lūgšanas ar seju pret austrumiem – virzienā pret austrošu sauli (ievērojiet seno baznīcu novietojumu: ieeja rietumu pusē, altāris – austrumu!), procesijas un kaujas lauka svētīšana, aizlūgšanas par mirušajiem, svēto un ikonu pielūgšana.

Uz šo pagānisma un kristietības sajaukumu Jēzus Kristus norāda, Atklāsmes 2:14 atgādinot par Bileāmu. Lai ieģrūstu Israēla ļaudis postā, šis viltus pravietis moābiešu valdniekam Balakam deva padomu ieaicināt israēliešus uz pagānu dzīrēm. Šajos svētkos mielojās ar elkiem upurēto dzīvnieku gaļu, lielos daudzumos dzēra alkoholiskus dzērienus, dejoja par godu pagānu dieviem un kopojās ar tempļu prostitūtām. Un patiesi – Bileāma padoms darbojās, daudzi israēlieši tā tika pavedināti.

Bībelē pagānisma ideju un paražu pieņemšana nereti ir salīdzināta ar „netiklību”, jo tādējādi taisnie ir pagriezuši muguras savam „Līgavainim” Jēzum Kristum un devušies neceļos ar pagānu elku dieviem.

Arī ceturtā gadsimta kristieši jālvās pavedināties no pagānisma ietekmes. Ne tikai grieķu filozofijas idejas (sal. Nikolaīti 15. pantā), bet arī tādas pagāniskās reliģijas kā babiloniešu mistikas kulti, mātes un bērna reliģijas (Semiramisa un Tammuzs, Izīda un Hors, Venēra un Jupiters, Sibila un Deous), kā arī Saules kulta (*sol invictus* = neuzvaramā saule) nemitīgi mainīja kristietību.

Jau agrīnā draudze ar vietu, „kur sātana tronis” (13. pants), saprata Romas pilsētu. Šeit teksts apvieno čūsku dieva pielūgsmi ar imperatora kultu Pergamā. Kad kristietība bija kļuvusi par valsts reliģiju, tā faktiski ieņēma vietu uz Romas impērijas troņa. Pēc politiskās Romas sabrukuma, Romas bīskaps pārņēma imperatora titulus un pretenzijas uz varu: viņš tiek uzskatīts par Augsto priesteri (*Pontifex Maximus*), Dieva Dēla pārstāvi jeb pilnvarnieku (*Vicarius Filii Dei*) un tādu, kam uz zemes pieder gan garīga, gan politiska vara.

Kad kristīgā Baznīca ieguva valsts reliģijas statusu, tā sāka vajāt citādi domājošos. Jau 385. gadā seši kristieši tika sodīti ar nāvi par to, ka viņi atļāvās ticēt citādi, nekā mācīja Baznīca. Tāpēc daži Bībeles skaidrotāji uzticamajā lieciniekā „Antipā” (13. pants) saskata simbolu pretestībai pret Baznīcas hierarhijas veidošanos (*anti* = pret; *pas* = saīsinājums no vārda *pater* = tēvs) vai arī simbolu tiem, kuri mudina atgriezties no maldu ceļiem (*anteipas* = oponenti, tas, kurš runā pretī). Tomēr Baznīca ar savu hierarhiju izrādījās tikpat *neieņemama*, kā Pergamas pilsēta.

Arī Jēzus Kristus 16. pantā aicina šos kristiešus atgriezties. Citādi viņš cīnīsies „pret viņiem ar savas mutes zobenu”. Tā ir visai skaidra norāde uz reformatoriem un viņu priekštečiem, kuri ar Dieva Vārdu (Ebrejiem 4:12) vēlāk uzsāka cīņu pret kristietības un pagānisma sajaukšanos un par atgriešanos pie bībeliskās patiesības.

17. pantā visiem, kas saglabā uzticību Jēzum Kristum, tiek apsolīta grēku piedošana un mūžīga dzīve. Jau israēliešiem bija pazīstamas divas lozes (sauktas „gaisma” un „taisnīgums”), ar kurām Augstais priesteris varēja sniegt piedošanu apsūdzētajam, ja tas izvilka gaišo akmeni. Tāpat arī gladiatori, kad bija pierādījuši savu drošsirdību kaujā, kā brīvības simbolu saņēma no imperatora baltu akmeni.

Jēzus Kristus saviem sekotājiem sniedz ne tikai grēku piedošanu, bet arī „jaunu vārdu” un sauc tos par „Kunga izpirktajiem” vai „svēto tautu” (Jesajas 62:2, 12). Viņš pats tiem ir „Dzīvības maize”. Šī dzīvība vēl nav redzama – līdzīgi mannai, kas atradās apslēpta Israēla tautas Derības

(Liecības) šķirstā. Tomēr tad, kad Jēzus Kristus atnāks atkal, ikviens, kurš būs palicis nelokāms, saņems no viņa mūžīgo dzīvi.

PĀRDOMĀM

Vai manu ticības pārliecību veido skaidrā Bībeles patiesība un tikai tā?

TIATĪRA – TUMSAS LAIKMETS

Ceturtā vēstule: Atklāsmes 2:18-29

Tēli un simboli:

Īzebele (Jezebele) (20. pants – 1. Ķēniņu 16, 29-33; 2. Ķēniņu 9:22)

Dzelzs rīkste (27. pants – Psalmi 2:9)

Rīta zvaigzne (28. pants – 2. Pētera 1:19; Atklāsmes 22:16)

Tiatīru 280. gadā pirms Kristus uzcēla Seleuks, viens no Aleksandra Lielā ģenerāļiem. Agrīnās kristiešu draudzes laikā pilsēta bija slavena kā purpura tirdzniecības centrs. Pēc purpura krāsas auduma Romas impērijā bija milzīgs pieprasījums, jo šī bija impēriju un tās varu simbolizējošā krāsa. Pilsētas centrā atradās Saules dieva Apollo templis un dievietes Sambates templis, kurā praviete pasludināja dievu gribu. Tomēr romiešu vēsturnieks Plīnijs pilsētu raksturoja kā sabiedrību ar sliktu slavu.

Tiatīras draudze aino viduslaiku kristiešus līdz pat Reformācijai. Gadsimtu gaitā Baznīca aizvien vairāk attālinājās no Bībeles: sestajā gadsimtā apstiprinātā bērnu kristīšana evolucionēja tiktāl, ka 13. gadsimtā nonācā līdz nupat dzimušu zīdaiņu apslacīšanai; tika apstiprināta doktrīna par grēcinieku nebeidzamu mocīšanu ellē (543. gads), par purgatoriju (593. gads), par Messu (7. gadsimts) un pēdējo svaidījumu (8. gadsimts). Būtiksu vietu Baznīcas doktrinālajā struktūrā ieņēma „zvanu kristīšana” (8. gadsimts), svētais ūdens (850. gads), mirušo kanonizācija (995. gads), priesteru celibāts (1074. gads), relikviju un attēlu pielūgums (īpaši iesakņojās 11. gadsimtā), lūgšana ar rožukroni (12. gadsimts), indulgenču pārdošana (12. gadsimts), Marijas bezvainīgā ieņemšana (1140. gads), transsubstantācijas (1215. gads), obligāta mutiska grēksūdze (1215. gads) un tamlīdzīgi.

Pāvests sevi pasludināja par pasaules augstāko valdnieku (1075. gads) un iedibināja Inkvizīciju (1215-1231. gads), kurai par upuriem vēlāk kļuva miljoniem cilvēku. 1229. gadā Baznīca aizliedza Bībeles lasīšanu vietējās valodās. Šis aizliegums tika vairākkārt atkārtots līdz pat 1713. gadam. Kopš 1415. gada priesteri mesā ticīgajiem vairs nepasniedza biķeri. Mācība par purgatoriju un dvēseles nemirstību kļuva par ticībai saistošām dogmām (attiecīgi 1439. un 1515. gadā). Vēlāk tām tika pievienotas arī šādas mācības: vienīgi Baznīcai ir autoritāte interpretēt Bībeli (1545. gads), Marijas bezvainīgā ieņemšana (1854. gads), pāvests doktrinālos jautājumos ir nemaldīgs (1870. gads), Marija ar miesu un dvēseli ir uzbraukusi Debēsīs (1950. gads), turklāt tur viņa ir kļuvusi par Debesu Ķēniņieni un *līdzglābēju* (1954. gads).

Šīs izmaiņas bibeliskajā ticībā bija paredzējis jau apustulis Pāvils 2. Tesalonīkiešiem 2:3-12. Saskaņā ar Pāvila vārdiem, pirms Jēzus Kristus atgriešanās jānotiek plašai atkrišanai. „Pretinieks” paaugstinās sevi pāri visam, kas saistīts ar Dievu un viņa pielūgsmi, ieņems vietu templī un pats sevi iecels par dievu (sal. 1. Korintiešiem 3:16, 17; 1. Timotejam 3:15 – draudze ir Dieva templis). Šis teksts atsauc prātā šādu paziņojumu:

„Pāvests ir tik majestātisks un cildens, itkā viņš vairs nebūtu tikai cilvēks, bet Dievs ... Viņš ir kronēts ar trīskāršu kroni kā Debesu, Zemes un Pazemes ķēniņš ... Pāvests ir kā Dievs uz zemes ... Pāvestam ir tik liela autoritāte un vara, ka viņš var tulkot un skaidrot pat dievišķos likumus.” (Lucius Ferraris, Papa II, Prompta Bibliotheca, vol. VI, pp. 25–29, edition 1772–1777, The Library of the Lutheran Theological College in Freiburg)

Pāvests Leo XIII (1878-1903) paziņoja, ka „uz šīs zemes mēs ieņemam visvarenā Dieva vietu.” (Encyclical of 1894-20-6, Great Encyclical Letters of Leo XIII, Benziger Brothers, New York 1903, p. 304)

Saskaņā ar apustuli Pāvilu, apstākļi, ka kristieši ir tik viegli kārdināmi un maldināmi, vainojams „patiesības mīlestības” trūkums viņos. (2. Tesalonīkiešiem 2:10) Savukārt Patiesība ir Dieva Vārds (Jāņa 17:17) un galu galā pats Jēzus Kristus (Jāņa 14:6). Nākt pie Dieva mēs varam vienīgi caur viņu. Priesteri, Marija un tie, kas pasludināti par svētajiem, nevienam nevar palīdzēt, jo paši ir tikai vāji un grēcīgi cilvēki. Jēzus Kristus stādās priekšā Tiatīras draudzei kā Kungs, kura „acis ir kā uguns liesmas”. (18. pants) Viņa vara nebalstās uz māla kājām, kā tas ir ar pasaules politiskajiem spēkiem (sal. 18. pantu ar Daniēla 2:31-44). Viņš savu ķēnišķīgo majestāti un priesteru – starpnieku starp Dievu un cilvēkiem – lomu nav nodevis nevienam citam (sal. 1. Timotejam 2:5).

Jēzus norāja kristiešus par to, ka tie pacieš Īzebeli, kas sevi dēvē par pravieti. Īzebele bija fenīkiešu princese, kura apprecējās ar izraēliešu ķēniņu Ahabu. Viņa kā augstākā priesteriene kopā ar saviem priesteriem Israēlā ieviesa Saules dieva Baala un dievietes-mātes Astartes pielūgsmi, un, pateicoties viņas vīra valstiskās varas atbalstam, šī reliģija guva lielus panākumus. Viduslaikos Baznīcas nebībeliskās doktrīnas (tajā skaitā Dievmātes pielūgšana) un paražas (tajā skaitā tādas, kas aizgūtas no Saules kulta) arī tādā pat veidā tika ieviestas ar valsts varas palīdzību. „Pasaulīgajai varai ir jābūt pakļautai garīgajai varai,” pieprasīja pāvests Bonifācijs VIII (Corpus juris canonici, Extra. Lib. I, At. S. Capital 1). „Atkritēji var tikt ne tikai izslēgti no Baznīcas, bet arī likumīgi nokauti.” (Catholic Church Lexicon, Wetzer–Welte, Herder Publishers, Freiburg 1891, vol. VI, page 769) Tādējādi ikvienu, kurš atteicās klausīt Baznīcai, valsts vajāja un sodīja kā ķeceru.

Jēzus Kristus vajātajiem apsola, ka kādudien tie saņems varu pār tautām. Viņš dod mājienu uz Debesu tiesu, kurā uzticīgie piedalīsies bezdievīgo lietu izskatīšanā (Atklāsmes 20:4; 1. Korintiešiem 6:2). Kādudien vajātajiem būs jāatbild savu upuru priekšā. Kā jau pasludināts 2. psalma 9. pantā, viņi (bezdievīgie) tiks satriekti ar dzelzs zizli un sasisti gabalos kā podnieka trauki. Tiesas aina Atklāsmes 19:15 norāda uz Jēzu Kristu. Uzticīgie tātad tiesās bezdievīgo pasauli kopā ar Jēzu Kristu. Šai ziņai vajadzētu iedrošināt tos, kuri tiek vajāti. Beigu beigās viņi stāvēs plecu pie pleca ar Uzvarētāju.

Neskatoties uz visiem draudiem, arī šajā laikmetā bija kristieši, kuri nepakļāvās Romai. Valdieši (valdenci, valdensieši), hugenoti, husīti (husieši) un viklifieši – šie ir piemēri cilvēkiem, kuri palika uzticīgi Jēzum Kristum un viņa Vārdam. Viņi atteicās pieņemt mācības un paražas, kas nesaskanēja ar Bībeli (24. pants: „sātana tā sauktie dziļumi” liek domāt par pagānu mistikas

kultu, kas lielā mērā ietekmēja katoliskās tradīcijas gan satura, gan arī formas ziņā). Tāpēc arī nav jābrīnās, ka Baznīca viņus nežēlīgi vajāja. Tūkstoši zaudēja dzīvību reliģiskajos karos vai arī tika sadedzināti uz sārta. Jēzus Kristus viņiem neuzlika „citu nastu”, kaut arī viņu izpratne par Bībeli bija nepilnīga. Šī laikmeta patiesos kristiešus raksturoja atdarināšanas cienīga uzticība Dieva Vārdam un gatavība ziedoties. Patiesību viņi vērtēja augstāk par savu dzīvību. Kristus viņiem tāpēc apsola „varu pār tautām” savā valstībā un sevi pašu kā „rīta zvaigzni”.

22. un 23. pantā lasāmais brīdinājums (burtiski: „sitīšu ar mēri”) piepildījās vistiešākajā veidā. Mēris un citas nāvējošas sērgas viduslaiku pasauli postīja atkal un atkal. Viens no iemesliem tam bija Vecās Derības veselības un higiēnas likumu atmešana, nicinot tos kā „jūdaiskus”. Savukārt jūdi pret postošajām epidēmijām bija lielākoties imūni. Kaut arī tie būtu no Vecās Derības, Bībeles principi palīdz mums dzīvot. Tos ievērojot, cilvēks būs pasargāts no daudzām nelaimēm.

25. pantā mēs atrodam pirmo norādi uz Jēzus Kristus otro atnākšanu. Vēstulēs nākamajām draudzēm šīs vēsts neatliekamība tiek pausta aizvien intensīvāk: „Es nākšu kā zaglis, un tu nezināsi, kurā stundā es nākšu pie tevis” (vēstule Sardas draudzei – Atklāsmes 3:3); „Es nāku drīz” (vēstule Filadelfijas draudzei – Atklāsmes 3:11); „Redzi, es stāvu pie durvīm” (vēstule Lāodikejas draudzei – Atklāsmes 3:20). Dodoties uz priekšu draudzes (Baznīcas) vēsturē, Jēzus Kristus atgriešanās kļūst aizvien tuvāka. Tas ir Atklāsmes grāmatas galamērķis.

PĀRDOMĀM

Ar ko es esmu gatavs riskēt savas ticības dēļ?

SARDAS – REFORMĀCIJA UN SASTINGUMS

Piektā vēstule: Atklāsmes 3:1-6

Tēli un simboli:

Septiņi Dieva gari (1. pants – Atklāsmes 4:5; 5:6)

Baltas drēbes (5., 6. pants – Zaharijas 3:3, 4; Atklāsmes 19:8)

Kādreizējās lielvaras Līdijas galvaspilsēta Sardas atradās apmēram 80 kilometrus uz austrumiem no Smirnas. Septītajā gadsimtā pirms Kristus šeit pirmo reizi vēsturē kā maksāšanas līdzeklis tika ieviestas monētas. Krēzs, Līdijas pēdējais valdnieks tika uzskatīts par neizmērojami bagātu. Pilsētas cietoksnis atradās uz 500 metrus augsta klinšu plato un tāpēc skaitījās neieņemams. Tomēr persiešu ķēniņš Kīrs II 546. gadā pirms Kristus, izmantojot pēkšņu uzbrukumu, pilsētu iekaroja. Apmēram 200 gadus vēlāk, arī Sīrijas valdnieka Antioha Lielā kareivjiem nakts aizsegā izdevās uzrāpties pa pavirši apsargātā nocietinājuma mūriem un atvērt vārtus. Vēlāk Sardas nonāca Pergamas pārvaldībā, pēc tam Romas, un visbeidzot pilsēta zaudēja savu nozīmīgumu. Šodien no Sardām atlikušas vienīgi drupas, kuras var aplūkot netālu no Turcijas pilsētas Sartas.

Vārda „Sardas” nozīme nav īsti skaidra. Daži to tulko kā „atdzimšana” jeb „atmoda”, kamēr citi kā „atlikums” vai „atliekas”. Bībeles interpretētāji pagātnē Sardas saskatīja Reformācijas draudzi, kas, pēc ticības atmodas, pamazām sastinga ortodoksijā, daļēji atgriezās pie Romas katoļu

uzskatiem un soli pa solim zaudēja savu nozīmi. Jēzus Kristus šeit stādās priekšā kā Kungs, kurš tur savās rokās draudzes vadītājus. Cilvēki paši par sevi nespēj veidot draudzi tādu, kādai tai jābūt. Caur Svēto Garu Kristus atkal un atkal vada to atpakaļ pie patiesības (1. pants – setiņi Dieva gari kā simbols Svētā Gara pilnībai). Caur Svēto Garu viņš identificē grēku un taisnību, kā arī pasludina spriedumu tiem, kas ir viltojuši kristīgo ticību (sal. Jāņa 16:7-13).

Publiski sadedzinot pāvesta „antikristīgos dekrētus” un pret viņu pašu vērsto bullu, Mārtiņš Luters nošķīrās no Romas katoļu Baznīcas. Pāvestu viņš uzskatīja par antikristu un Romu – par „sātana troni”. Luters vēlējās izveidot uz sirdsapziņas brīvību, personīgu ticību un Bībeli balstītu draudzi, kas nav pakļauta valsts varai. Tomēr Zemnieku kara satraukts un draugu mudināts reformators galu galā nolēma veidot valsts baznīcu. Firstiem bija jāpārtrauga luterāņu doktrīnas un baznīcas darbība viņu valdījumā esošajās zemēs. Tādējādi Luters radīja oficiālu baznīcu pēc Katoļu baznīcas parauga.

Neilgi pirms nāves Luters tomēr nožēloja šo lēmumu: „*Ja es tagad sāktu sludināt evaņģēliju, es vēlētos piemēroties tam. Es sniegtu īpašu mierinājumu nedrošajai sirdsapziņai. Rupjo pūli es gan atstātu pāvesta varā; viņi nelabo sevi caur evaņģēliju, bet tā vietā ļaunprātīgi izmanto savu brīvību. Tādēļ sludinātājam būtu ļoti labi jāpazīst pasaule, proti, ka tā ir izmisīgi ļauna un velnam piederoša (...). Jums nevajadzētu būt vientiesīgiem kā aitām, kāds biju es, kas sākotnēji uzskatīju pasauli par tik dievbijīgu, ka, tikko tie izdzirdēs evaņģēliju, viņi pulcēsies ap to un ar prieku to satvers. Tagad ar lielām sāpēm es saprotu, cik apkaunojoši esmu pievilts.*” (Rudolf Thiel, Luther, vol. 2, from 1522—1546, Eighth section, “The Sweet Theologians and the Evil World”, The Library of the Lutheran Theological College, Freiburg)

Pēc reformatora nāves Luterāņu baznīca aizvien vairāk un vairāk sastinga. Tā pieķērās līdzšinējām doktrīnām un nepieļāva nekādas izmaiņas. Tajā saglabājās zīdainu kristīšana, pret kuru jaunībā tik asi bija nostājies Luters (M. Luther, The Erlangen Edition, vol. XI, pp 60 ff.), Vakarēdiens bez kāju mazgāšanas un svētdienas svētīšana. Daudzi protestanti tāpat joprojām turējās pie dvēseles nemirstības mācības, kuru Luters bija raksturojis kā „velnišķīgu” (M. Luther, Assertio omnium articolorum, German Edition, 1520). Ticības atjaunošana un Baznīcas reformācija apstājās. Tāpēc arī Jēzus savai draudzei sacīja: „*Tev ir vārds, it kā tu būtu dzīvs, bet tu esi miris*” (1. pants) un „*jo es neatradu tavus darbus pilnīgus Dieva priekšā*” (2. pants).

Reformācijas draudze bija bagāta zināšanās un atziņā. Tā no jauna atklāja kristietības centrālo mācību par taisnošanu ticībā. Bet vēlāk, nepieļaujot turpmākas izmaiņas, tā zaudēja savu dzīvību. No otras puses to skāra apgaismības un racionālisma ietekme. Saprāts kļuva par zināšanu un ticības standartu. Teologi sāka noliegt brīnumus un apšaubīt tādus Bībeles ziņojumus kā pasaules radīšana septiņās dienās, Jēzus Kristus dievišķā daba, augšāmcelšanās un otrā nāksana. Bībeli sāka pētīt ar zinātniski kritisku pieeju. Mārtiņš Luters jau bija paredzējis šādu notikumu attīstību un brīdinājis par to rakstot, kā tādā veidā „*patiesā kristietība atkal tiek mums atņemta*”. (Johan Beck, The Prognostications or Terrible Prophecies of Dr. Martin Luther's / of the Supernatural Tools and Prophets of Germany, Erfurt 1595, p. 1) Sardām, atdzimšanas draudzei, galu galā draud briesmas nonākt „Pergamas” jeb Romas iespaidā līdz ar to zaudējot savu nozīmi. Tādēļ Jēzus aicina draudzi būt nomodā, atgriezties un stiprināt savu ticību, citādi viņa otrā atnākšana to pārsteigs (2. un 3. pants). Tomēr Jēzus piemin arī ticīgos, kas ir palikuši uzticīgi viņam. Baltās drēbes šeit simbolizē taisnošanu (taisnumu), ar ko Kristus tos aplāj caur viņu ticību (Atklāsmes 19:8). Viņi nav „aptraipījuši” šīs drēbes ar pretbībelisku tradīciju pieņemšanu.

Tiešām, daudzi protestanti tolaik iestājās par ticības atjaunošanu. Piemēram, piētisma dibinātāji Filips Jākobs Špēners un Augusts Hermans Franke, un tāpat arī Johans Albrehts Brengels tiecās atmodināt sastingušo draudzes dzīvību. Tādēļ arī pretinieki viņus izsmēja un nosauca par „piētistiem” (lietojot šo vārdu līdzīgā nozīmē kā „liekuļi”). Tomēr šis apvainojošais vārds drīz kļuva par godājamu vārdu. Arī citās valstīs dzima kustības, kas tiecās atjaunot ticību un vadīt kristiešus atpakaļ pie Bībeles. Šie ļaudis uzskatīja, ka reformācija nevar palikt vienīgi kā atsevišķs notikums. Ja baznīca/draudze vēlas saglabāt un nest tālāk dzīvu kristietību, tai ir jātieks reformētai atkal un atkal.

PĀRDOMĀM

Kas manā dzīvē būtu jāreformē?

FILADELFIJA – ATMODA UN TĀLĀKCEĻŠ

Sestā vēstule: Atklāsmes 3:7-13

Tēli un simboli:

Dāvida atslēga (7. pants – Jesajas 22:20-22; Atklāsmes 1:18)

Atvērtās durvis (8. pants – Apustuļu darbi 14:27; Kolosiešiem 4:3)

Pilārs Dieva templī (12. pants – 1. Timotejam 3:15)

Mana Dieva vārds un mana Dieva pilsētas – jaunās Jeruzālemes – vārds (12. pants – Atklāsmes 14:1; 22:4)

Filadelfiju 150. gadā pirms Kristus dibināja Pergamas valdnieks Attala II. Ķēniņš bija ļoti pieķēries savam brālim Eumenesam, un tāpēc viņš tika iesaukts par *Filadelfos* (brāļu mīlestība). Šo vārdu viņš piešķīra arī pilsētai. Pateicoties tās skaistumam, pilsētu mēdza dēvēt arī par „Mazajām Atēnām”. No šejienes grieķu valoda, literatūra un zinātne izplatījās Līdijā un Frīģijā. Mūsu ēras 17. gadā Filadelfiju izpostīja zemestrīce. Tomēr starp drupām viens pilārs bija palicis neskarts un stāvēja līdz pat 18. gadsimtam. Mūsdienās pilsēta atrodas Turcijas teritorijā, tās nosaukums ir Alašehira un tajā mīt aptuveni 40 000 iedzīvotāju.

Filadelfija reprezentē 18. un 19. gadsimta kristiešus. Pēc perioda, kad daudzu kristiešu ticība cieta no sastinguma, kā arī apgaismības un racionālisma ideoloģiskajiem uzbrukumiem, šajā laikā sākās reliģiska atmoda. Tāpēc arī Filadelfijas perioda draudzei adresētajā vēstulē, līdzīgi kā vēstulē Smirnai, neatrodam nekāda nosodījuma.

Jēzus šai draudzei stādās priekšā kā „Svētais, Patiesais, kam pieder Dāvida atslēga”. Viņš nav arī antīkās klasikas reliģisko sapņotāju fikcija; viņš ir realitāte. Israēliešiem Dāvids bija kļuvis par gaidāmā Mesijas simbolu (Ecehiēla 37:24). Kā Dāvida pēctecis, Jēzus Kristus ir patiesais Dieva tautas Valdnieks (Mateja 21:9; Jāņa 12:13).

Atslēga ir viņa valdīšanas/varas zīme. Cik tālu šī valdīšana sniedzas, mēs varam lasīt Atklāsmes 1:18 – Kristum pakļauta ir pat nāve un kaps. Tā kā viņš ir uzvarējis nāvi, viņš spēj

atvērt kapus un izsaukt mirušos atpakaļ dzīvībā (Jāņa 5:25-29; 6:40). Jēzus Kristus pierādīja savu varu jau dzīvodams uz zemes. Viņš atmodināja mirušo atraitnes dēlu pie Naines pilsētas (Lūkas 7:11-17), Jaīra meitu (Lūkas 8:41-56), kā arī Lācaru (Jāņa 11:1-45). Viņš, kura rokās ir kapa atslēga, spēj atdzīvināt arī garīgi mirušos. Tāpēc tad, kad Jēzus atver durvis evaņģēlija sludināšanai, neviens to nevar kavēt. Tā tas bija arī 18. un 19. gadsimtā.

Teologu un filozofu šaubas tajā laikā slāpēja daudzu cilvēku ticību. Pat mācītāji apšaubīja Jēzus Kristus dievišķumu un vairs nerunāja par grēku un atpirkšanu caur viņa upuri. Viņi mēģināja vienkārši ar cilvēciskiem līdzekļiem padarīt pasauli labāku – par vietu, kur valda miers, progress un uzplaukums.

Tomēr tad ticība modās no jauna. Kā stimulš šai atmodai daļēji kalpoja tādas satraucošas dabas parādības kā lielā Lisabonas zemestrīce 1755. gadā, noslēpumainā Tumšā diena 1780. gada 19. maijā un neparastais *zvaigžņu lietus* 1833. gadā. Pat avīžnieki šajās parādībās saskatīja Atklāsmes 6:12, 13 piepildījumu. (L. E. Froom, *The Prophetic Faith of Our Fathers*, Washington, 1946, vol. 3, page 187 un turpmāk)

Daudzi kristieši no dažādām konfesijām gaidīja drīzu Jēzus Kristus atgriešanos. Starp viņiem bija arī tādas sava laika autoritātes kā mācītājs Johans Filips Petri, jezuīts Imanuēls Lakunza, vācu-ebreju misionārs Jozefs Volfs, Leonards Kelbers vai amerikāņu mirtiesnesis Viljams Millers, kurš paredzēja, ka Jēzus atnākšana notiks 1843. vai 1844. gadā. Savukārt balstoties uz prelāta Albrehta Bengela aprēķiniem, daudzi piētisti Vācijā gaidīja šo notikumu 1836. gadā.

Kad 1843. gadā valsts baznīca Zviedrijā aizliedza sludināt par Jēzus Kristus otro atnākšanu, bērni un jaunieši sāka sludināt, ka viņa tiesas stunda ir atnākusi (Atklāsmes 14:6, 7). Neskatoties uz miesas un arī cietumsodiem, viņi neļāvās iebiedēties. Viņi izjuta Svētā Gara aicinājumu bezbailīgi sludināt vēsti par Kristus atgriešanos. Daudzi no viņu klausītājiem tika dziļi iespaidoti un izmainīja savas dzīves.

Napoleona karagājiena laikā Ēģiptē tika atrasts tā sauktais „Rozetas akmens”, uz kura atradās valdnieka Ptolemaja V dekrēts trīs valodās. Pateicoties šim atradumam radās iespēja atšifrēt seno hieroglifus. Tas savukārt mudināja arheologus veikt izrakumus senajās Tuvo Austrumu pilsētās. Viņu atradumi apstiprināja daudzas Bībeles vēsturiskos apgalvojumus, kuri līdz tam tika apšaubīti. Uzticību Bībelei lielā mērā stiprināja arī Konstantīna Tišendorfa veiktā seno Bībeles manuskriptu meklēšana un apkopošana. Teologi bija gaidījuši, ka gadsimtu gaitā atkal un atkal pārrakstītajos Bībeles tekstos būs ieviesušās daudzas kļūdas, tomēr jaunie atklājumi šīs šaubas apgāza. Ir pamats apgalvot, ka Bībeles teksts ir visprecīzāk saglabātais no visām antīkajām grāmatām, kas ir *izdzīvojušas* līdz mūsdienām. Tas viss kalpoja un vēl šodien kalpo kā stiprinājums daudzu kristiešu ticībai.

Tajā laikā radās daudzas Bībeles un misijas biedrības. Pirms Jēzus Kristus atgriešanās ir jāpiepildās viņa pravietojumiem; Dieva valstības evaņģēlijam jātiek pasludinātam visām tautām, un tad nāks gals (Mateja 24:14). Kristietība visumā bija pazaudējusi savu mērķi un uzdevumu; daudzus gadsimtus baznīcas vienīgās misijas aktivitātes bija ģermāņu, slāvu, Amerikas indiāņu un dažu citu etnisko grupu piespiedu kristianizācija. Tā vietā, lai nestu viņiem evaņģēliju, *kristieši* paverdzināja veselas nācijas un izlaupīja to zemes. Pienāca laiks, ļaudis aizvien skaidrāk sāka apzināties verdzības necilvēcisko un nekristīgo būtību; pret verdzību vērsta kustība guva virsroku un vairumā valstu tā tika aizliegta. Misionāri beidzot nesa tautām to, ko Jēzus Kristus saviem sekotājiem bija uzdevis, proti, žēlastības un mīlestības evaņģēliju.

Par garīgās atmodas galveno dzinēj spēku kļuva Jēzus Kristus drīzās atnākšanas gaidas. Gan teologi, gan vienkāršie draudzes locekļi daudzās valstīs sludināja par Kristus atgriešanos. Dažādu konfesiju kristieši apvienojās, lai sekmīgāk izplatītu Labo Vēsti. Viņus vairs nešķīra ticības apliecību dažādība. Kustību iedvesmoja un raksturoja brālība un izlīgums, mīlestība un prieks. Tas patiesi bija brāļu mīlestības laiks.

Daudzas grupas pulcējās, lai kopīgi studētu Bībeli un meklētu Patiesību. Šajā procesā tika diskutēts par visām doktrīnām. Par ticības pamatu baznīcas tradīciju vietā tika izmantota Bībele. Vispirms šie meklētāji tika izsmieti; vēlāk viņi piedzīvoja arī nopietnāku pretestību un uzbrukumus. Taču šādi vajātāji, uzbrūkot ticības biedriem, kas meklē pamatu savai ticībai un pārliecībai Bībelē un tikai Bībelē, kā arī cer uz Jēzus Kristus otro atnākšanu, vairs nevar tikt uzskatīti par Kristus mācekļiem.

Līdzīgi kā tas bija Smirnas draudzes gadījumā, arī šī teksta daļa patiesībā nav attiecināma uz jūdiem, bet gan ar šķietamiem kristiešiem, kas ar savu izturēšanos faktiski dara sevi par pretinieku (ebreji: sātana) draudzes locekļiem. Kādu dienu viņi atzīs, ka Jēzus Kristus ir to kristiešu pusē, kuri ir uzticīgi Bībelei, kaut arī aiz viņiem nestāv neviena ietekmīga organizācija, bet tikai „maz spēka”. Tomēr arī šis mazais spēks ir darījis neparastas lietas.

Tā kā viņi ir cieši pieķērušies Jēzum Kristum un viņa vārdam (sal. Atklāsmes 14:12; Jāņa 17:17), viņi arī tiks pasargāti „pārbaudījuma laikā”, kas satricinās visu pasauli. No otras puses, šajā laikā tie, kas vairs neuzskata Bībeli par vienīgo ticības pamatu un Patiesību (Jāņa 17:17), bet tikai par kļūdainu reliģiski vēsturisku darbu, kritīs par upuriem maldināšanai un kārdinājumiem (Atklāsmes 13:13-17; 2. Tesaloniķiešiem 2:9-11; 2. Timotejam 4:1-4; 1. Timotejam 4:1).

Savā apsolījumā Jēzus atsaucas uz pīlāru, kas Filadelfijā bija palicis stāvam pēc zemestrīces. Bībelei uzticīgie kristieši ir kā pīlāri Kristus draudzē. Nekas nespēj satricināt viņu ticību, arī ne garīgi intelektuālie strāvājumi, kas radās vai aktivizējās 19. gadsimta vidū – naidīgais („karojošais”) ateisms, modernais spiritisms un ezotēriskā, komunisms un materiālisms, evolucionisms, Bībeles kriticismss u. c. Tāpēc arī Kristus viņus iedrošina: „Turi cieši, kas tev ir.”

Šie ļaudis nes Dieva vārdu, jo atspoguļo viņa raksturu (Bībelē vārds saistīts ar personas raksturu vai dabu) un ir viņa īpašums. Tie nes arī Debesu Jeruzāles vārdu (sal. Atklāsmes 21:1, 2), jo ir tās pilsoņi. Caur šiem simboliem Jēzus viņiem apsola mūžīgu dzīvi. Mums viņi ir kā piemērs dedzīgai Kristus atgriešanās gaidīšanai un aktīvai dalībai evaņģēlija līdzdalīšanā citiem cilvēkiem, lai arī tie varētu raudzīties nākotnē ar cerību.

PĀRDOMĀM

Kā cerība uz Dieva Valstību ietekmē manu ikdienas dzīvi?

LĀODIKEJA – AICINĀJUMS IZŠKIRTIES

Septītā vēstule: Atklāsmes 3:14-22

Tēli un simboli:

Āmen (14. pants – 2. Korintiešiem 1:20)

Dieva radības pirmsākums (14. pants – Kolosiešiem 1:15-18)

Ugunī kausēts (18. pants – Sakām vārdi (Salamana pamācības) 17:3; 27:21)

Zelts (18. pants – 1. Korintiešiem 3:12; Kolosiešiem 2:1-3)

Baltas drēbes (18. pants – Zaharijas 3:3, 4)

Acu ziede (18. pants – Psalmi 19:8, 9; 119:18, 104, 105; Jāņa 16:7-14)

Lāodikeju 3. gadsimtā pirms Kristus dibināja seleukīdu valdnieks Antiohs II. Pilsētu viņš nosauca savas sievas vārdā. Šis vārds nozīmē ‘tiesas tauta’ vai ‘taisna tauta’. Abi šie tulkojuma varianti atbilst tam, kā vajadzētu izpausties kristietībai šajā pēdējā draudzē.

Lāodikeja atradās svarīgu tirdzniecības ceļu krustpunktā – viens no šiem ceļiem veda no Rietumkrasta uz Sīriju, bet otrs savienoja Pergamu ar Dienvidkrasta ostas pilsētu Ataliju. Pateicoties izdevīgajai vietai, Lāodikeja kļuva par plaukstošu tirdzniecības centru. Kad mūsu ēras 60. gadā pilsētu izpostīja zemestrīce, iedzīvotāji to spēja atjaunot pat bez imperatora Nērona palīdzības.

Pilsētas labklājību nodrošināja tirdzniecība un banku darbība. Tajā no īpašas spīdīgi melnas vilnas tika ražoti audumi un apģērbi, kurus bija iecienījuši turīgie pilsoņi. Vēl Lāodikeja bija pazīstama kā acu dziedniecības centrs – tās dakteri gatavoja acu ziedi, ko sauca par *Collyrium*.

Akvedukta paliekas liecina, ka Lāodikejā uz vietas nebija piemērotu dzeramā ūdens resursu. Ūdens tika piegādāts no attālām vietām, tāpēc pilsētā tas, iespējams, nonāca remdens. Savukārt tuvējās pilsētas šajā ziņā bija labāk nodrošinātas – Hierapolē bija karstie avoti, bet Kolosās – aukstie. Iemesls, kāpēc Lāodikeja vēlāk tika pamesta, nav zināms.

Jēzus šīs pilsētas draudzei stādījās priekšā kā „Āmen, uzticamais un patiesais liecinieks.” Vārds „Āmen” tiek lietots, lai uzsvērtu vai apstiprinātu iepriekš sacīto. Luters šo vārdu bieži tulkoja kā „patiesi” (sal. Jāņa 5:24). Vecajā Derībā Dievs tika saukts arī „Dievs Āmen” (Jesajas 65:16 – latviešu valodā tulkots kā „patiesā Dievā” vai „Dievā, patiesi”). Jēzus tādēļ ir „Patiesais” (sal. 1. Jāņa 5:20). Viss, ko viņš saka, ir pamatots un ticams. Tāpēc arī viņa spriedums par Lāodikejas draudzi ir patiess un uzticības cienīgs.

Izteiciens „Dieva radības pirmsākums” nenozīmē, ka Kristus bija Dieva pirmais radījums, bet gan to, ka viņš ir radības Kungs (sal. Kolosiešiem 2:17). Attiecināts uz personu, grieķu vārds *arche* respektīvi nozīmē iesācējs, pirmais, galvenais vai vadītājs (sal. *arhibīskaps*). Tieši tāpat, kā Dieva pēdējā vēstī pasaulei (sal. Atklāsmes 14:6 un turpmākie panti), arī Dieva pēdējā vēstī kristietībai ir uzsvērts fakts, ka viņš ir Radītājs.

Filadelfijas laikmetam noslēdzoties, pasaulē aizvien spēcīgāk nostiprinājās Čārlza Darvina evolūcijas teorija. Šodien tā tiek mācīta skolās un universitātēs, un vairums tai tic kā pašsaprotamai patiesībai. Tomēr runājot no tīri zinātniskā viedokļa, evolūcijas teorija nebūt nav ne pārbaudāma, ne pierādāma. Tā mēģina izskaidrot dzīvības attīstību, bet nevar pierādīt, ka tas tā patiešām ir noticis. Tādējādi tā faktiski ir naturāla filozofija, kas cenšas izskaidrot dzīvības izcelšanos bez Dieva. Tā kā daudzi kristieši šodien labprātāk tic evolūcijas teorijai nekā Bībeles ziņojumam par radīšanu, Jēzus mūsdienu kristietībai stādās priekšā kā Radītājs.

Turpmāk lasāmais beigu laika draudzes raksturojums atbilst daudziem, kas sauc sevi par kristiešiem: tie ir remdeni, pašapmierināti un vienaldzīgi. Viņi uzskata, ka tiem ir viss un vairāk

nekas nav vajadzīgs, kaut gan patiesībā viņi ir garīgi nabagi un akli attiecībā uz savu stāvokli. Kā redzam, Lāodikejas draudzi Jēzus neveltī nevienu uzslavu.

Patiešām, šodienas kristietībā mēs varam atrast daudz reliģiozitātes, tomēr maz dzīvas ticības. Daudzi apmierinās ar savām reliģiozajām jūtām un tradīcijām tā vietā, lai pārvērstu Kristus vārdus darbos un paklausītu Dievam. Citi apmeklē baznīcu vienīgi kristībās, laulībās un bērēs. Mums ir iespaidīgas celtnes, svinīgi dievkalpojumi, izglītoti mācītāji un ziedotas milzīgas naudas summas humanitārajām programmām.

Nekad iepriekš Bībeles vēsts nav tā apšaubīta, kā tas ir mūsdienās. Ne tikai teologi, bet arī daudzi uzticīgi baznīcā gājēji izsaka šaubas par Dieva Vārdu: radīšanas stāsts ir nezinātnisks; desmit baušļi vairs neattiecas uz kristiešiem; „grēka” koncepts ir novecojis un līdz ar to arī Bībeles morāles standarti; Bībeles pravietojumi ir cilvēku izgudroti utt. Tādējādi viss, kas varētu aicināt cilvēkus izdarīt izvēli un mainīt savu dzīvi, ir kļuvis neuzticams. Viss, kas ir atlicis, ir „Dievs visus mīl” un „Jēzus visu piedod” – diemžēl bez kādas redzamas ietekmes uz cilvēka dzīvi.

Tādējādi Lāodikejas remdenais ūdens kļūst par atbilstošu simbolu mūsdienu kristietībai. Skaidri pateikt „jā” vai „nē” Jēzum būtu daudz godīgāk. Tāpēc „kausēts zelts”, „baltas drēbes” un „dziedinoša ziede” acīm tiem būtu steidzami jāsaņem no Jēzus, nevis no savām bankām, tekstilrūpniecības, kosmētiskās un farmācijas industrijas.

Savā Vēstulē kolosiešiem Pāvils minējis, ka viņš un viņa biedrs Epafra bijuši ļoti norūpējušies par draudzi Lāodikejā, lai tās ticīgie varētu tikt stiprināti (Kolosiešiem 2:1-4; 4:13). Viņiem bija nepieciešama savstarpēja mīlestība, bet tāpat arī evaņģēlija zināšanas un izpratnes bagātība, proti, „visi gudrības un atziņas krājumi”, kas ir Kristū. (3. pants) Nav šaubu, ka Jēzus Kristus savā vēstulē Lāodikejas draudzei norāda uz to pašu.

Daudzi kristieši šodien vairs nav pārliecināti par savu ticību. Neskatoties uz plašajām zināšanām, viņiem pietrūkst izpratnes par fundamentālajām Bībeles patiesībām. Tāpēc arī Kristus tos mudina pirkt no viņa ticības un saprašanas zeltu – un pirkt gluži bez maksas (Jesajas 55:1) Tas nenožīmē gaudenu „palikšanu patiesībā”, bet gan pārliecību un ticību, kas iztur un atklājas kriticisma un dzīves smago situāciju krustugunīs. Tas attiecas arī uz mums. Bez šīs nesatricināmās ticības mēs būsim bezpalīdzīgi to notikumu priekšā, par kuriem Atklāsmes grāmata stāsta nākamajās nodaļās.

Kaut arī daudzi uzskata sevi par labiem kristiešiem (jo ir kristīti, laiku pa laikam apmeklē dievkalpojumus un arī lūdz Dievu), tomēr tiem trūkst vissvarīgākās lietas, proti, Kristus taisnības. Mēs šodien varam ģērbties *šiki* un moderni un tādējādi atstāt iesaistību uz saviem ticības biedriem, bet Dievs redz visu to, kas slēpjas aiz visizsmalcinātākās *fasādes*. Viņa acīs vērtība nav tam, ko mēs uzskatām par taisnu un labu, bet gan tam, ko ir sacījis viņš. Izšķirošais nav mūsu pašdarinātā vērtību sistēma un morāles priekšstatī, bet viņa griba, kas atklāta, piemēram, desmit baušļos un Kalna svētrunā. Tāpēc mums nepieciešama Kristus taisnība, bez kuras mēs nevarēsim pastāvēt Dieva tiesas priekšā.

Arī tā ir dāvana, ko mēs saņemam, ja atzīstam savu totālo bankrotu Dieva priekšā un to, cik samaitāti un bezpalīdzīgi patiesībā esam. Grēka atzīšana šodien ir kļuvusi ļoti problemātiska: Dieva griba ir *pielāgota* mūsu izpratnei, teologi un psihologi „aizdiskutē” vainas jēdzienu un pastorālie padomdevēji vairs nevar konfrontēt draudzes locekļus ar viņu grēkiem, nedz arī aicināt viņus mainīt savas dzīves. Tāpēc arī Jēzum šeit jāsaaka tik skarbi vārdi. Cilvēks, kurš neapzinās sevi kā grēcinieku, nesaprot un neizjūt vajadzību pēc Jēzus taisnības. Jēzus Kristus nāvi pie krusta tāds vairs neuzlūko kā upuri par viņa grēkiem, bet tikai kā piemēru cilvēkam,

kurš cieš no varmācības. Tādējādi evaņģēlijs tiek ne tikai atšķaidīts, bet patiesībā tam tiek laupīta pati būtība.

Jēzus Kristus beigu laika kristiešiem piedāvā „dziedinošu ziedi” acīm, lai viņi varētu saskatīt savu patieso stāvokli. Līdzīgi kā ziedes gatavoja no divām pamata sastāvdaļām – ūdens un eļļas, arī bībeliskās *acu zāles* veido divi komponenti: Dieva Vārds un Svētais Gars. Dievs mūs uzrunā caur savu Vārdu un Svēto Garu, lai mēs spētu apzināties patiesību paši par sevi un par viņa piedāvāto glābšanu.

Tomēr arī Dieva pretinieks cenšas mūs pierunāt kaut ko darīt. Un bieži vien mēs paši savas idejas vai vēlmes varam uzskatīt par Svētā Gara balsi. Tāpēc mums ir nepieciešams Dieva rakstītais Vārds kā patiesības standarts jeb patiesības mēraukla (Jāņa 17:17). Bībele nesastāv tikai no nedzīviem burtiem. Tā būtu nepareiza apustuļa Pāvila izteikuma interpretācija (2. Korintiešiem 3:6). Tas ir Dieva *dzīvais* Vārds, kas atklāj un izgaismo mūsu domas un jūtas (Ebrejiem 4:12). Dieva Vārds pat līdzinās zobenam, ugunij un āmuram, kas satriec visu pretošanos (Jeremijas 23:29). It īpaši laikā, kad sātans pūlas cilvēkus maldināt un daudzi savas pašu domas notur par Svētā Gara atklāsmēm, mums ir ļoti nepieciešams Dieva rakstītais Vārds kā mūsu ticības pamats un patiesības standarts.

Jēzus izsaka šos skarbos vārdus tāpēc, ka mīl mūs. Tas, kurš kādu mīl, nebūs vienaldzīgs un neļaus tam, kuru viņš mīl, iet nepareizā virzienā, bet centīsies *vest viņu pie prāta* (labāks tulkojums vārdiem „norāju” un „pārmācu” 19. pantā). Tāpēc arī Jēzus mūs cenšas pārliecināt mainīt savu attieksmi. Tas ir tas, ko patiesībā nozīmē vārds „atgriezties”.

Vēstulēs septiņām draudzēm Jēzus norāda uz savu otro atnākšanu ar pieaugošu intensitāti. Pēdējai draudzei viņš visbeidzot saka: „Redzi, es stāvu pie durvīm.” (Atklāsmes 3:20) Tātad Lāodikejas laikmeta kristiešiem Jēzus atnākšana ir tūlītējs notikums. Pēc viņiem nebūs vēl kāds cits kristietības laikmets. Viņi patiešām dzīvo gala laikā jeb laika beigās.

Tomēr frāzei „Es stāvu pie durvīm” ir vēl kāda nozīme. Jēzum Kristum patiesībā nevajadzētu atrasties *pie durvīm*, bet gan būt *iekšā* tieši kristiešu dzīves centrā. Tomēr, tā kā viņi ir akli un pašapmierināti, tie neievēro, ka Jēzus stāv ārpusē un klauvē. Piemēram, kad viņi klausās svētrunu, tās vārdi aizlido garām viņu ausīm, jo savās domās viņi atrodas kaut kur citur. Tādējādi Jēzus Kristus nevar viņus uzrunāt. Citi patiešām atver savas durvis un uzmanīgi klausās, ko Kristus tiem saka, tomēr neļauj viņam ienākt savās dzīvēs. Ticība neatklājas viņu ikdienas gaitās. Vēl citu gan ļauj Dieva Dēlam būt viņu reliģijas stūrakmenim, bet ne Kungam visās dzīves jomās. Vienīgi tie, kuri viņu ielaidīs un pakļaus viņam sevi visu un visas savas esības jomas, piedzīvos to dziļo un personisko sadraudzību, kādu Jēzus kristus cilvēkiem vēlas sniegt.

Lāodikejas laikmeta kristieši nav pazuduši, jo Jēzus aicina atgriezties ikvienu, kurš vēlas klausīties. Tie, kuri sekos šim aicinājumam, spēs pastāvēt pēdējo pārbaudījumu laikā un būt Uzvarētāja – Jēzus kristus pusē. Viņi vairs nebūs „tiesas tauta”, bet Dieva „taisnā tauta”. Viņus sagaida tas, ko Jānis apraksta Atklāsmes grāmatas noslēgumā, sākot ar 21. nodaļu, – mūžīga dzīve atjaunotā pasaulē.

PĀRDOMĀM

Vai kristietība man ir tikai kā fasāde, vai arī Jēzus Kristus tiešām ir manas dzīves Kungs?

KOPSAVILKUMS

Vēstulēs septiņām draudzēm Jēzus Kristus atspoguļo pārmaiņas savā draudzē, kas norisinās ilgstošā laika periodā politisko un reliģisko ietekmju rezultātā. Viņš aicina savus sekotājus atgriezties un mainīt savu attieksmi un rīcību. Protams, nav viegli atteikties no gadiem ilgi piekoptām tradīcijām, kuras neatbilst Dieva Vārdam. Tomēr ticības jautājumos nav nozīmes mūsu uzskatiem, bet vienīgi tam, ko saka Dievs. Drošībā ir tikai tas, kurš uzticīgi seko Kungam.

Baznīcas vēstures septiņi posmi atspoguļojas arī mūsdienu dažādajās kristīgajās draudzēs un tāpat arī atsevišķu ticīgo dzīvē. Daudzos var saskatīt līdzību ar Efesu vai Smirnu, kamēr citos – Sardu vai Filadelfijas raksturu. Tomēr pamatā pravietiskie vēstījumi aino kristietības vēstures galvenās līnijas. Daudzi kristieši šodien meklē jaunas atklāsmes, jaunas norādes savas draudzes vai savas personiskās garīgās dzīves reformēšanai un atjaunošanai. Bet šajās septiņās vēstulēs Jēzus Kristus jau ir atklājis, kas ir svarīgākais priekš mums šodien.

PERSPEKTĪVA

Nākamajā studiju materiālā mēs palūkosimies uz šiem septiņiem periodiem no cita skatupunkta. *Septiņos zīmogos* mēs kavēsimies ne tik daudz pie kristiešu stāvokļa, kā pie šo laika posmu *notikumiem*, kuri savukārt arī ir ietekmējuši kristietību. Tādējādi šī nākamā atklāsmē ir solis tuvāk pasaules vēstures noslēdzošajiem notikumiem. Mums ir jāzina, kas mūs sagaida, lai nākotne mūs nepārsteigtu nesagatavotus.

JAUTĀJUMI PAR 2. TĒMU

Jēzus Kristus septiņas vēstules savai draudzei

1. Kas mocekļiem deva spēku neatteikties no ticības pat visnežēlīgākajās vajāšanās?

2. Kādi ārējie faktori visvairāk ietekmēja un mainīja kristietību?

3. No kā mūs var pasargāt „patiesības mīlestība”?

4. Kāda pazīmei jāpiepildās, pirms Jēzus Kristus atgriezīsies?

5. Kādas pārmaiņas nepieciešamas mūsdienu kristietībā?
